

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: council@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr.10

(Prot. Nr.15, 2.§)

2009.gada 22.aprīlī

Par lietas izpētes izbeigšanu

Lieta Nr.p/08/10/10

Par Konkurences likuma 15.panta otrās daļas pārkāpumu AS „A.C.B.” darbībās

Konkurences padome, ņemot vērā *Ceļu būvniecības (auto ceļi, ielas un meža ceļi) tirgus uzraudzības* ietvaros iegūto, kā arī citu tās rīcībā esošo informāciju, 2008.gada 24.septembrī, pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 22.panta 2.punktu, 24.pantu un 26.panta pirmo daļu, nolēma ierosināt lietu *Par Konkurences likuma 15.panta otrās daļas pārkāpumu AS „A.C.B.” darbībās* un pievienot minētajai lietai *Ceļu būvniecības (auto ceļi, ielas un meža ceļi) tirgus uzraudzības* lietas materiālus (Prot. Nr.42, 5.§).

Konkurences padome 2009.gada 12.martā, pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 2.punktu un 27.panta otro daļu, nolēma pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu lietā Nr.p/08/10/10 *Par Konkurences likuma 15.panta otrās daļas pārkāpumu AS „A.C.B.” darbībās* [turpmāk tekstā – lieta Nr.p/08/10/10] uz laiku līdz 2009.gada 12.jūnijam (Prot. Nr.8, 4.§).

„A.C.B.” ir akciju sabiedrība, kura reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā ar vienoto reģistrācijas Nr.40003095713, tās juridiskā adrese – Ziepniekkalna iela 21a, Rīga, Latvija.

Izvērtējot tās rīcībā esošo informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1. Lietas ierosināšanas pamats

Konkurences padome 2008.gada 2.jūnijā lietā Nr.3217/08/10/2 *Par AS „A.C.B.” un AS „8 CBR” apvienošanu* nolēma (lēmums Nr.64) atļaut apvienošanu – AS „A.C.B.”

[turpmāk tekstā – ACB] iegūstot izšķirošu ietekmi AS „8 CBR”, vienlaicīgi uzliekot saistošos noteikumus.

Minētajā lietā ACB sniedza informāciju, ka tās līdzdalības apjoms kopš 2007.gada aprīļa SIA „Aizputes ceļinieks” [turpmāk tekstā – AC] ir 35%, kā arī, ka starp AC dalībniekiem dalībnieku līgumi vai citi līgumi, kuri nodrošina ACB kopīgu vai atsevišķu ietekmi, nav noslēgti, tajā pašā laikā norādot, ka ir noslēgts AC *dalībnieku līgums* par atsevišķu sabiedrības valdes kompetences jautājumu nodošanu izlemšanai dalībnieku sapulcei, kā arī iesniedza šī līguma kopiju. Savukārt AC iesniedza *statūtu* un *AC valdes, valdes priekšsēdētāja un valdes locekļu darba nolikuma* kopiju. Izvērtējot iesniegto informāciju, nebija pamata secināt, ka ACB un AC būtu uzskatāmas par vienu tirgus dalībnieku. Līdz ar to Konkurences padome 2008.gada 2.jūnija lēmumā Nr.64 konstatēja, ka ACB ir izšķiroša ietekme SIA „Ceļdaris”, SIA „Ceļi un tilti”, SIA „Mobil asfalts” un SIA „ACB TRANSPORTS”, un ka minētās komercsabiedrības Konkurences likuma [turpmāk tekstā – KL] 1.panta 9.punkta izpratnē uzskatāmas par vienu tirgus dalībnieku, kā arī, ka ACB saistītie tirgus dalībnieki ir SIA „ACB BETONS”, SIA Latvijas-Lietuvas kopuzņēmums „Viadukts” un AC.

Konkurences padomes pārstāvji 2008.gada 30.jūlijā *Ceļu būvniecības (auto ceļi, ielas un meža ceļi) tirgus uzraudzības* ietvaros veica AC apmeklējumu, kura laikā tika iegūtas ACB ražošanas direktora A.L. AC valdes priekšsēdētājam E.M. sūtītās e-pasta vēstules, kuras saturēja ieteikumus un norādes attiecībā uz AC komercdarbību, kā arī AC valdes priekšsēdētāja E.M. paskaidrojumi. Iegūtā informācija liecināja, ka ACB, iespējams, kontrolē lēmumu pieņemšanu AC.

KL mērķis ir aizsargāt, saglabāt, attīstīt brīvu, godīgu un vienlīdzīgu konkurenci visās tautsaimniecības nozarēs sabiedrības interesēs, ierobežojot tirgus koncentrāciju, uzliekot par pienākumu izbeigt konkurenci regulējošajos normatīvajos aktos aizliegtas darbības un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā saucot pie atbildības vainīgās personas.

Viens no Konkurences padomes uzdevumiem ir kontrolēt tirgus dalībnieku apvienošanās, lai savlaicīgi paredzētu iespējamo tirgus koncentrāciju un ietekmi uz konkurenci konkrētajā tirgū.

KL 15.panta pirmajā daļā norādīti tirgus dalībnieku apvienošanās veidi, t.sk., ka tirgus dalībnieku apvienošanās ir tāds stāvoklis, kad (..) viens vai vairāki tirgus dalībnieki iegūst (..) tiešu vai netiešu izšķirošu ietekmi pār citu tirgus dalībnieku vai citiem tirgus dalībniekiem.

KL 1.panta 2.punkts nosaka, ka izšķiroša ietekme ir iespēja tieši vai netieši:

- a) kontrolēt (regulāri vai neregulāri) lēmumu pieņemšanu tirgus dalībnieka pārvaldes institūcijās, realizējot līdzdalību vai bez tās,
- b) iecelt tādu tirgus dalībnieka pārraudzības institūcijas vai izpildinstitūcijas locekļu skaitu, kas izšķirošās ietekmes realizētajam nodrošina balsu vairākumu attiecīgajā institūcijā.

Konkurences padome 16.04.2008.gada 16.aprīļa lēmumā Nr.E02-49 lietā Nr.p/08/10/1 *Par Konkurences likuma 15.panta otrās daļas pārkāpumu SIA „Latvijas Mobilais Telefons” darbībās* konstatēja, ka, interpretējot KL 1.panta 2.punktā ietvertu izšķirošās ietekmes definīciju, secināms, ka tā var pastāvēt gan uz juridiskā pamata, gan arī uz *de facto* pamata, kad vienam uzņēmumam faktiski tiek nodrošināta iespēja kontrolēt lēmumu pieņemšanu otra uzņēmuma pārvaldes institūcijās. Šādā veidā nodrošinātā faktiskā izšķiroša ietekme var izrietēt no starp uzņēmumiem noslēgto līgumu noteikumiem, piešķirtām tiesībām u.tml.

Ievērojot to, ka minētais lēmums Konkurences padomes līdzšinējā praksē ir vienīgais gadījums, kad tika vērtēta izšķirošās ietekmes iegūšana uz *de facto* pamata, Konkurences padome ņem vērā arī *Eiropas Komisijas Konsolidētajā jurisdikcijas paziņojumā* [turpmāk

tekstā – *Paziņojums*] ietverto kontroles jēdziena interpretāciju. Saskaņā ar *Paziņojuma* 16.punktā minēto - iespēja īstenot izšķirošu ietekmi uzņēmumā var pastāvēt, pamatojoties uz tiesībām, līgumiem vai jebkuriem citiem līdzekļiem atsevišķi vai apvienojumā un ņemot vērā iesaistīto faktu un tiesību aktu apsvērumus. Šie kritēriji ietver gan tiesību aktu, gan faktu apsvērumus, un tādēļ koncentrācija var rasties uz juridiska vai *de facto* pamata. *Paziņojuma* 56.punktā Eiropas Komisija norāda, ka vienpersonīgu kontroli parasti iegūst juridiski, ja uzņēmums iegūst balsstiesību vairākumu sabiedrībā. Savukārt attiecībā uz vienpersonīgu *de facto* kontroles iegūšanu Eiropas Komisija *Paziņojuma* 59.punktā norāda – var uzskatīt, ka arī mazākuma akcionāram *de facto* ir vienpersonīga kontrole. Tas jo īpaši ir gadījumā, kad akcionārs, visticamāk, iegūs vairākumu akcionāru sapulcē, ņemot vērā savas daļas apjomu un pierādījumus no akcionāru dalības iepriekšējo gadu akcionāru sapulcēs. Pamatojoties uz iepriekšējo balsošanas modeli, Komisija veiks perspektīvu analīzi un ņems vērā akcionāru dalības paredzamās izmaiņas, kas varētu rasties turpmāk pēc darbības. Komisija papildus analizēs citu akcionāru nostāju un novērtēs to lomu. Šāda vērtējuma kritēriji jo īpaši ir tie, vai atlikušās akcijas ir plaši izkliedētas, vai citiem būtiskiem akcionāriem ir strukturālas, ekonomiskas vai ģimeniskas saiknes ar liela mazākuma akcionāru jeb vai citiem akcionāriem ir stratēģiska vai tīri finansiāla līdzdalība mērķsabiedrībā; šos kritērijus vērtēs katrā atsevišķā gadījumā. Ja, pamatojoties uz savu līdzdalību, sākotnējo balsošanas modeli akcionāru sapulcē un citu akcionāru nostāju, mazākuma akcionāram akcionāru sapulcē, iespējams, būs stabils balsu vairākums, tad tiek pieņemts, ka šim liela mazākuma akcionāram ir vienpersonīga kontrole.

Saskaņā ar KL 15.panta otro daļu¹ tirgus dalībnieki, kuri nolēmuši apvienoties kādā no šā panta pirmajā daļā paredzētajiem veidiem, pirms apvienošanās iesniedz Konkurences padomei pilnu ziņojumu, ja apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums iepriekšējā finanšu gadā Latvijas teritorijā ir bijis ne mazāks par 25 miljoniem latu.

Saskaņā ar Konkurences padomes rīcībā esošo informāciju ACB apgrozījums 2006.gadā bija lielāks par 25 miljoniem latu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, kā arī KL 24.pantā noteikto, ka Konkurences padome var ierosināt lietu, ja tai kļūst zināmi fakti, uz kuriem pamatojoties var konstatēt pārkāpumu, kā arī tad, ja Konkurences padomei ir pamats uzskatīt, ka šādi fakti varētu būt, Konkurences padome uzskatīja, ka ir pamats ierosināt lietu Nr.p/08/10/10.

2. Lietas izpētes ietvaros veiktās darbības

Pēc lietas ierosināšanas Konkurences padome veica darbības, lai iegūtu informāciju, kas nepieciešama lēmuma pieņemšanai:

2.1. Pieprasīja ACB un AC aktuālos un vēsturiskos datus no Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra;

2.2. Veica KL 9.panta piektās daļas 4.punktā paredzētās darbības ACB juridiskajā adresē – tirgus dalībnieka telpu un tajās esošo tirgus dalībnieka un tā darbinieku mantu un dokumentu, tai skaitā elektroniskās informācijas sistēmā saglabāto ziņu (datu) apskati, saņēma tirgus dalībnieka amatpersonu un darbinieku paskaidrojumus, apliecinātus dokumentu

¹ Līdz 2008.gada 15.aprīlim spēkā esošajā redakcijā bija noteikts, ka tirgus dalībnieki, kuri nolēmuši apvienoties kādā no šā panta pirmajā daļā paredzētajiem veidiem, pirms apvienošanās iesniedz Konkurences padomei par to ziņojumu saskaņā ar šā likuma 16.pantu, ja pastāv viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) apvienošanās dalībnieku kopējais apgrozījums iepriekšējā finanšu gadā ir bijis ne mazāks kā 25 miljoni latu;
- 2) apvienošanās iesaistīto tirgus dalībnieku kopējā tirgus daļa konkrētajā tirgū pārsniedz 40%.

atvasinājumus un izdrukas no elektroniskās informācijas sistēmas, kā arī, lai veiktu kibertehnisko ekspertīzi, izņēma ACB ražošanas direktora A.L. portatīvo datoru;

2.3. Nodeva ACB ražošanas direktora A.L. portatīvo datoru LR IeM VP Kriminālistikas pārvaldei kibertehniskās ekspertīzes veikšanai, izmantojot datu nesēja „image copy”;

2.4. Pieprasīja paskaidrojumus no AC dalībnieka un valdes locekļa (līdz 2008.gada 13.oktobrim) A.Z.;

2.5. Pievienoja eksperta atzinuma par informāciju tehnoloģijas ekspertīzes veikšanu Nr.0830193 pielikumā (CD diskā) esošo informāciju lietai izdrukātā veidā;

2.6. Veica KL 9.panta piektās daļas 1. un 3.punktā paredzētās darbības AC juridiskajā adresē – tirgus dalībnieka dokumentu apskati, saņēma valdes priekšsēdētāja E.M. paskaidrojumus un apliecinātus dokumentu atvasinājumus;

2.7. Pieprasīja paskaidrojumus no ACB ražošanas direktora A.L.

3. Aņņemšanās pildīt noteiktus tiesiskos pienākumus

KL 27.²panta otrajā daļā noteikts, ka lēmumu par lietas izbeigšanu var pieņemt, ja tirgus dalībnieks rakstveidā aņņemas pildīt noteiktus tiesiskos pienākumus, kas novērš konkurences kavēšanu, ierobežošanu vai deformēšanu, un Konkurences padome, izvērtējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, uzskata to par lietderīgu.

ACB 2009.gada 9.aprīlī iesniedza *Rakstveida aņņemšanos* (šī lēmuma Pielikums Nr.1), kurā, lai novērstu iespējamo konkurences kavēšanu, ierobežošanu vai deformēšanu ceļu būvniecības, rekonstrukcijas, renovācijas un periodiskas uzturēšanas tirgū Latvijas teritorijā, ko var radīt ACB līdzdalība AC pamatkapitālā, ACB aņņemas atsavināt sev piederošās AC daļas, kā arī līdz to atsavināšanai ACB aņņemas neveikt nekādas darbības, kuras var tikt uzskatītas par izšķirošas ietekmes (tiešas, netiešas, juridiskas vai faktiskas) īstenošanu AC, kā arī neizlietot no AC piederošajām daļām izrietošās tiesības, izņemot Komerclikuma 210.panta pirmās daļas 1., 2., 5. un 9.punktā paredzētās tiesības. Tāpat ACB aņņemas informēt Konkurences padomi par rakstveida aņņemšanās ietverto tiesisko pienākumu izpildi, iesniedzot attiecīgo informāciju un dokumentus. Vienlaicīgi ACB uzskata, ka tās darbības atbilst KL 15.panta otrajā daļā noteiktajam, tā kā ACB visos gadījumos ir ziņojusi Konkurences padomei par apvienošanās un īstenojusi apvienošanās tikai pēc Konkurences padomes atļaujas saņemšanas.

Konkurences padome 2008.gada 2.jūnija lēmumā Nr.64 konstatēja, ka ACB ir tirgus dalībnieks ar lielāko tirgus daļu ceļu būvniecības, rekonstrukcijas, renovācijas un periodiskas uzturēšanas tirgū Latvijas teritorijā [turpmāk tekstā – ceļu būvniecības tirgus], kā arī, ka ACB darbojas ceļu būvniecības tirgus saistītajos tirgos - asfaltbetona (ražošanas un realizācijas) tirgū Latvijas teritorijā un karjeru produkcijas tirgū Latvijas teritorijā. Saskaņā ar Konkurences padomes rīcībā esošo informāciju arī AC darbojas minētajos tirgos.

ACB rakstveida aņņemšanās nosacījumi, atsavinot AC daļas, Konkurences padomes skatījumā, nodrošina ACB un AC kā neatkarīgu tirgus dalībnieku darbību iepriekš minētajos tirgos, līdz ar to novēršot negatīvās sekas konkrētajos tirgos, kas rodas no rīcības koordinēšanas starp minētajām komercsabiedrībām, izmantojot strukturālās saiknes, ņemot vērā, ka kapitālsabiedrības dalībniekam ir Komerclikumā paredzētās tiesības, t.sk. piedalīties sabiedrības pārvaldē, peļņas sadalē un sabiedrības mantas sadalē sabiedrības likvidācijas gadījumā, kā arī citas likumā un statūtos paredzētās tiesības (186.pantsa trešā daļa), tiesības saņemt no valdes informāciju par sabiedrības darbību un iepazīties ar visiem sabiedrības dokumentiem (194.pants). Jebkurā gadījumā tiek novērsts, ka ACB līdzdalība AC nodrošina

tai piekļuvi komerciāli nozīmīgai informācijai par AC uzņēmējdarbības politiku un stratēģiskiem plāniem.

Līdz ar to Konkurences padome uzskata, ka ACB rakstveida apņemšanās pildīt iepriekš minētos tiesiskos pienākumus, novērš iespējamo konkurences kavēšanu, ierobežošanu vai deformēšanu, atbilst KL 2.pantā noteiktajam leģitīmajam mērķim, un tādējādi ir lietderīgi pieņemt lēmumu par lietas izpētes izbeigšanu. Pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 4.punktu un 27.²panta otro daļu, Konkurences padome

nolēma:

izbeigt lietu Nr.p/08/10/10 *Par Konkurences likuma 15.panta otrās daļas pārkāpumu AS „A.C.B.” darbībā.*

Konkurences padomes lēmumu saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Pielikumā: AS „A.C.B.” 2009.gada 9.aprīļa *Rakstveida apņemšanās* lietā Nr.p/08/10/10 (Pielikums Nr.1) uz 1 lp.

Priekšsēdētāja v.i.

R.Jonītis